

بیمه کشورهای در حال توسعه در سالهای ۸۹ - ۹۲

گزارشی از دبیرخانه آنکتاد

ترجمه: آیت کریمی

بیمه واگذارنده را موقعیتی قرار داد. که نتوانستند به تعهدات خود در مقابل بیمه گران اتکائی بین المللی عمل نمایند. بیمه گران اتکائی هم بعنوان عکس العمل زندگی را بر آنها دشوار کرده شروع کردند به اعمال شرایط سخت و منظور کردن شرط پرداخت حق بیمه در مدت معین.

در نشستی که به همین منظور در سال ۱۹۹۰ در شهر کارابلانکای مراکش تشکیل شد آنکتاد توصیه نمود که دولتهای آفریقایی مقررات و قوانین خروج ارز برای عملیات اتکائی را تعدیل نمایند تا بیمه گران بتوانند حق بیمه مورد نیاز خود را با سهولت حواله نمایند. تحول دیگری که در این گزارش به آن اشاره شده ارائه خدمات مالی موازی توسط بانکها و مؤسسات بیمه است. بیمه گران فعالیت خود را در بخشهای دیگر خدمات مالی توسعه داده اند در حالیکه بانکها نیز بنوبه خود در ارائه خدمات بیمه ای به مشتریان خود کوتاهی نکرده اند اکنون با پیشرفت خصوصی سازی و آزاد سازی بازارهای بیمه ای توجه به ارائه خدمات بیمه ای با کیفیت بهتر و تنوع تولیدات روز به روز بیشتر می شود. خیلی از کشورهای در حال توسعه به این اندیشه رسیده اند که در کنار تلاش برای گسترش عملیات و توسعه بیمه در کشور به افزایش کیفیت خدمات بیمه ای توجه بیشتری مبذول دارند. تأکید بیشتر بر افزایش کفایت بازار از طریق اعمال مقررات و قوانین مناسب است. و از طرف دیگر این فکر تقویت شده است که اگر بازار بیمه دارای تعداد کمی شرکت بیمه منتهی از نوع شرکت های قوی و پر قدرت مالی باشد بیشتر به نفع مشتریان است.

گزارش اضافه می کند علیرغم رشد بیمه در سالهای اخیر در کشورهای جهان سوم و روشن شدن

در شروع این گزارش آنکتاد مشکلات صنعت بیمه این کشورها را به دو گروه تقسیم کرده است. گروه اول مشکلاتی است که از خارج صنعت بیمه به آن تحمیل می شود و آن مشکلات اقتصادی این کشورها است. دومین گروه مشکلات مربوط به خود صنعت بیمه است یعنی نداشتن نیروی انسانی متخصص و ماهر در بخش صدور و در بخش ارزیابی و پرداخت خسارات. در گروه اول صنعت بیمه مواجه با مشکلات ناشی از توسعه بطنی اقتصاد کلی کشور است که رشد صنعت بیمه را تحت تأثیر قرار می دهد زیرا رفاه اجتماعی و میزان پولی که مردم هر کشور به امر بیمه اختصاص می دهند در ارتباط با توسعه اقتصادی است.

این گزارش می گوید سطح کلی حق بیمه کشورهای در حال توسعه از ۳/۹ درصد در سال ۱۹۸۸ به ۴/۵ درصد در سال ۱۹۹۰ افزایش یافت در حالیکه سهم کشورهای آفریقایی ۲۳ درصد کاهش و سهم کشورهای آسیایی ۲۶ درصد افزایش نشان می دهد. مشکلات همیشگی فقدان ارز خارجی برای بیمه گران کشورهای در حال توسعه کمافی السابق تداوم داشته و بیمه گران این کشورها نتوانستند به تعهدات خود عمل نمایند. تعدادی از بیمه گران اتکائی بازارهای بین المللی نیز در این شرایط دشوار اقتصادی و بحران بازار اتکائی مقابله به مثل کرده ضمن افزایش قیمت پوششهای اتکائی تا حد غیر قابل تصور بهره ذخایر را نیز بالا برده اند ضمن اینکه اغلب آنها از ایفای تعهدات خود مبنی بر پرداخت خسارات شانه خالی کردند. در آفریقا دلیل تأخیر در پرداخت حق بیمه های اتکائی نداشتن ارز خارجی و اعمال قوانین و مقررات کنترل خروج ارز و بالاخره عوامل بازدارنده بوروکراسی حاکم بر سیستم اداری این کشورها می باشد که شرکت های

سیستماتیک و برنامه ریزی شده براساس استانداردهای لازم در بازار رقابتی فعلی آموزش ندهند زبانی که از این بابت متحمل خواهند شد بسیار سنگین است زیرا رقابت در حال حاضر بسیار فشرده و شکننده است و شرکت‌های بیمه باید بتوانند به نیازهای بیمه مشتریان خود با ارائه سرویس‌های متنوع و مناسب پاسخ دهند و گرنه عدم توجه به شرایط فعلی بازار به شکست غیر قابل برگشت شرکت بیمه منجر می‌شود. در حالیکه برای آموزش و کارآموزی تمام پرسنل شرکت به خصوص در رده‌های فنی برنامه ریزی می‌شود باید توجه کافی هم به آموزش و کارآموزی نمایندگان و فروشندگان بیمه در امر بازاریابی نیز مبذول شود. گزارش اهمیت ویژه‌ای به وصول حق بیمه داده، اشاره می‌کند جمع‌آوری حق بیمه در تعداد زیادی از کشورهای در حال توسعه یکی از مشکلات بزرگ صنعت بیمه است که بسیاری از مشتریان قادر به پرداخت حق بیمه‌های خود در سررسیدهای مقرر نیستند. عدم پرداخت حق بیمه از طرف بیمه‌گذاران منجر به کاهش نقدینگی شرکت بیمه می‌شود و این کمبود موجب می‌گردد که شرکت‌های بیمه نتوانند به تعهداتشان عمل نمایند سیستم نرخ یکی دیگر از مشکلات عمده صنعت بیمه در برخی از کشورهای در حال توسعه است.

برخی از بازارهای بیمه از سیستم تعرفه‌ای استفاده می‌کنند. چندین دلیل را می‌توان برای کارایی تعرفه در بازار این کشورها ذکر کرد. یکی نداشتن نیروی انسانی متخصصی که بتواند نرخ دقیق و درست را پس از ارزیابی ریسک تعیین کند و دیگر نداشتن آمار و اطلاعات کافی برای تعیین نرخ می‌باشد. از طرف دیگر خصوصی سازی و آزاد سازی بازارهای بیمه و تغییر قوانین و مقررات در این جهت موجب شده است که سیستم تعرفه کارایی خود را از دست بدهد. در یک بازار آزاد رقابتی بیمه‌گران به دنبال جذب مشتری هستند و بیمه‌گذار هم به دنبال تأمین پوشش مورد نیاز خود از بیمه‌گری است که پائین‌ترین نرخ را برای بهترین پوشش پیشنهاد نماید در نتیجه علیرغم اجباری بودن رعایت تعرفه از طرف کلیه مؤسسات بیمه آنها

اهمیت نقش اقتصادی آن صنعت این کشورها با مشکلات عدیده‌ای هم مواجه شده است علاوه بر این صنعت بیمه از عدم آگاهی جامعه در امر بیمه و اهمیت ندادن به تأمینتی که بیمه می‌تواند ارائه کند رنج برده است. دلایلی که این گزارش در این ارتباط آورده این است که آحاد مردم در کشورهای جهان سوم درک درست و دقیقی از اهمیت بیمه ندارند و صنعت بیمه هم توجهی به پتانسیل و نیاز جامعه نداشته بلکه بیشتر به دنبال منفعت کوتاه مدت است و هیچوقت برنامه ریزی درازمدت را دنبال نمی‌کند لذا بیشتر به دنبال فروش بیمه است تا ارائه سرویس بهتر به مشتری در نتیجه مشتریان و متقاضیان بیمه کمتر راغب به استفاده از تأمین بیمه‌ای هستند. در ارتباط با تصورات و طرز تلقی جامعه درباره بیمه گزارش آنکتاب اشاره می‌کند راه حل و روش معینی برای این امر وجود ندارد بلکه باید اقدامات متعددی همراه با بررسی‌های همه جانبه در این ارتباط انجام پذیرد و براساس این مطالعات و بررسی‌ها استراتژی فعالیت صنعت بیمه در هر کشور طرح ریزی شود در این برنامه ریزی باید توجه کافی به ارزیابی و تجزیه و تحلیل نیاز واقعی جامعه به امر بیمه مبذول شود و براساس آن انواع متنوع پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز به مشتریان ارائه شود. تلاش بیشتری باید انجام شود که تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گذار به روشنی برای طرفین تفهیم شده و روش‌های مناسب و منطقی برای ارزیابی و پرداخت خسارت در اسرع وقت اتخاذ گردد. گزارش می‌گوید حرفه‌ای بودن و حرفه‌ای کار کردن پرسنل صنعت بیمه همراه با نوآوری از عوامل مؤثری در موفقیت صنعت بیمه به شمار می‌رود در این راستا تأکید بیشتر روی آموزش و کارآموزی و تربیت نیروی متخصص و ماهر برنامه ریزی شده براساس نیاز بازار می‌باشد هرگز صنعت بیمه در کشورهای در حال توسعه نتوانسته و نخواهد توانست بدون داشتن نیروی انسانی متخصص و ماهر همگام با سایر بخش‌های اقتصادی موفق شود و به عنوان خدمتگذار اقتصاد کشور در بخش خدمات مالی ایفای نقش نماید. شرکت‌های بیمه پی برده‌اند که اگر در اسرع وقت نیروی انسانی خود را بطور

کمتر به رعایت این امر توجه دارند. رقابت در شکستن نرخ برای جلب مشتری در این بازارها به شدت رایج می باشد.

عدم رعایت تعرفه در بازار مشکلات دیگری نیز به دنبال دارد. شرکتهای کوچک برای بقای خود نرخ های کمتر از تعرفه را اعمال می کنند در حالیکه همان تعرفه ها هم در برخی از کشورها بیش از بیست سال است که تغییر نکرده و ثابت مانده است. تداوم این موضوع نظم بازار را بر هم زده و در درازمدت ضربات جبران ناپذیری به صنعت بیمه وارد می شود. در تعدادی از کشورها به بیمه های اجباری مثل بیمه مسئولیت دارندگان وسایل نقلیه موتوری در مقابل اشخاص ثالث به دلیل عدم توجه به نیاز واقعی جامعه و کمبود میزان تأمین به عنوان یک مالیات نگاه می شود تا یک تأمین بیمه ای. در برخی از بازارها صنعت بیمه قادر نیست تعرفه ها را با شرایط جدید تعدیل کرده و از اجرای آن حمایت نماید. از نقطه نظر تغییر قوانین و مقررات که به دنبال آزاد سازی و خصوصی سازی در برخی از کشورهای در حال توسعه دنبال می شود. افزایش رقابت و حذف تعرفه موجب ایجاد بی نظمی در بازار می شود که موقعیت گمراه کننده ای را برای مشتریان ایجاد خواهد کرد زیرا در چنین شرایطی بیمه گران به دلیل رقابت حاکم بر بازار مجبورند انواع پوششهای بیمه ای را با حق بیمه های متفاوت به مشتریان عرضه نمایند. در این ارتباط گزارش پیشنهاد می کند در چنین شرایطی بهتر است بازار پوششهای ساده و استاندارد را که مورد نیاز اکثر افراد جامعه است با حق بیمه های معین و ثابتی ارائه نموده و روش ساده و کوتاهی را هم برای ارزیابی و پرداخت خسارت اتخاذ کند تا مشتری بتواند خسارت خود را به دور از بروکراسی زائد و طولانی و خسته کننده دریافت کند. تمام این اقدامات موجب افزایش اعتماد مشتری به بیمه گر خواهد شد. در عمل ثابت شده است که کنترل رعایت تعرفه از طرف مؤسسات بیمه اگر غیر ممکن نباشد بسیار مشکل است. تلاش در جهت اعمال نرخهای خارج از تعرفه ناشی از رقابت ناسالم در خیلی از کشورهای در حال توسعه متداول و معمول است.

گزارش می گوید در خیلی از بازارهای آفریقای شکستن نرخ تعرفه امری است عادی و در جنگ شکستن نرخ های تعرفه شرکت های کوچک و ضعیف در مقابل شرکت های بزرگ و قوی و مدیریت خوب برنده هستند. بخاطر اینکه اینگونه شرکت ها اصلاً نگران پرداخت خسارت نیستند و براحتی از پرداخت خسارت شانه خالی می کنند بنابراین دلیلی ندارد که اهمیتی برای اعمال نرخ صحیح و متناسب با ریسک قائل شوند. برای صدور بیمه نامه هر نرخ را می پذیرند. اینگونه اعمال موجب نابودی صنعت بیمه است. گزارش اشاره می کند در سالهای اخیر تعدادی از بازارهای بیمه کشورهای در حال توسعه زیانهای غیر قابل جبرانی را صرفاً به دلیل صدور بیمه نامه به منظور داشتن نقدینگی متحمل شده اند. این شرکت ها در ابتدا تصور می کردند که منافع کوتاه مدتی که از نقدینگی خواهند برد جبران ضرر و زیان فنی آنها را خواهد کرد در صورتیکه نتیجه بر عکس بوده است. سیاست صدور فقط به منظور حفظ جریان نقدینگی بدون توجه به نرخ صحیح ریسک منجر به ورشکستگی صنعت بیمه کشور می شود. این عمل در برخی از کشورها حتی با هزینه های تحصیل و صدور بالا بدون توجه به سیاستهای صحیح صدور با شکستن نرخ انجام گرفته که به تبع آن بیمه گران این بازارها نتوانسته اند ذخایر کافی را برای اجرای تعهدات خود منظور نمایند بنابراین در میان مدت و دراز مدت نیز باید این بازارها بهای این سهل انگاری خود را بپردازند: ذخایر فنی یک شرکت بیمه متعلق به بیمه گذاران آن شرکت است که باید سرمایه گذاری شده و به موقع اصل سرمایه و بازده آن به صاحبان اصلی برگشت داده شود به همین منظور است که ساختار تعرفه نرخ باید با توجه به سود حاصل از سرمایه گذاری ذخایر تهیه و تنظیم شود. بیمه براساس ثنوری احتمالات و قانون اعداد بزرگ استوار است و فعالیت آینده هر شرکت باید با توجه به آمار و تجربیات گذشته برنامه ریزی شود. در اغلب کشورهای در حال توسعه این عمل نادیده گرفته شده و به آن توجه کافی مبذول نمی گردد. اگر چه در برخی از کشورها

در نتیجه بیمه گر از پرداخت خسارت تا تکمیل پرونده خودداری می کند. لازم است یادآوری شود که در برخی از کشورها اخیراً توجه ویژه‌ای به علل پرداخت خسارت با تأخیر دارند در خیلی از موارد تأخیر در پرداخت به دلیل مشکلات ناشی از کمبود نقدینگی شرکت یا اعسار و ورشکستگی شرکت بیمه است. در فیلیپین طبق قوانین جدید هرگاه شرکت بیمه قادر به پرداخت خسارت در مدت معین نباشد یا خسارت را بدون دلیل قانع کننده رد نماید و توجیه منطقی برای دادگاه نداشته باشد مورد از موارد جنائی تلقی خواهد شد. در کلمبیا اخیراً قانونی به تصویب رسیده که اعلام می دارد بیمه گر باید خسارت را ظرف مدت یکماه ارزیابی و پرداخت کند و یا دلیل قانع کننده‌ای را برای عدم شمول خسارت ظرف همین مدت به مشتری اعلام نماید. صرفنظر از اینکه برای عملیات خود پوشش بیمه اتکائی دارد یا ندارد و بیمه گر اتکائی قادر به پرداخت سهم خود از خسارت می باشد یا نه شرکت بیمه در مقابل بیمه گذار مسئول بوده و عدم اجرای تعهد در موعد مقرر موجب پی گرد قانونی خواهد بود. در فیلیپین طبق قانون جدید سازمان کنترلی و نظارتی صنعت بیمه دارای اداره ویژه‌ای جهت پی گیری پرداخت خسارات بیمه گذاران است. ایجاد دایره ویژه‌ای برای پیگیری خسارات بیمه گذاران در کشورهای تری نیداد و توباگو در دست بررسی و اقدام است. گزارش تأکید می کند شرکت های بیمه کشورهای در حال توسعه مواجه با مشکلات ناشی از خسارات کلاهبرداری و دزدی نیز هستند در لیبریا بیمه گران صدور بیمه نامه های آتش سوزی را به دلیل کلاهبرداری های عدیده و آتش سوزی های عمدی متوقف کرده اند. شرکت های کارشناسی خسارت و کارشناسان مستقل نقش مهمی در پرداخت به موقع خسارات دارند و از این بابت در مقابل رضایت طرفین قرارداد اعم از بیمه گر و بیمه گذار مسئول می باشند. چنین مسئولیتی در گرو تخصص و افزایش دانش حرفه ای کارشناسان مستقل و شرکتهای کارشناسی در حالیکه در اغلب کشورهای در حال توسعه هیچگونه برنامه ای برای افزایش دانش فنی و تخصصی این گروه

سازمانهائی مانند سندیکای بیمه گران وجود دارد که آمارهای لازم را برای استفاده صنعت بیمه تهیه کند ولی وضعیت آن رضایت بخش نیست. مؤسسات بیمه حتی به این آمارهای نه چندان کامل و کافی هم توجه ندارند. برای مثال گزارش از کشورهای مالزی و سنگاپور و فیلیپین نام می برد در این کشورها تلاش سازمانهای مربوط به بیمه گران این است که آمارهای لازم را در رشته اتومبیل برای استفاده کل بازار گردآوری نماید در عمل تعدادی از مؤسسات بیمه مطلقاً به درخواست آنها حتی جواب هم نمی دهند برخی دیگر آمارهائی را که تهیه و برای این سازمانها ارسال می کنند به قدری ناقص و ناکافی است که به هیچوجه قابل استفاده برای برنامه ریزی استفاده از تجربیات گذشته برای تنظیم تعرفه نیست. اکنون تلاش بر این است که کار اضافی برای شرکت بیمه ایجاد نشود و آنها آمار و مدارک جداگانه ای برای این سازمانها تهیه نکنند بلکه سیستم طوری برنامه ریزی شود که اطلاعات و مدارک مورد نیاز توسط اپراتورهای کامپیوتر مستقیماً از مدارک اصلی شرکت صادر کننده بیمه نامه تهیه و برای سازمانهای ذیربط ارسال شود. موضوع دیگری که گزارش به آن توجه کرده میزان و نحوه پرداخت خسارات در کشورهای در حال توسعه است که موجب عدم رضایت بیمه گذاران است و جلوی رشد و توسعه صنعت بیمه را بطور جدی سد نموده است. دلیل تأخیر در پرداخت خسارت ممکن است نداشتن پرسنل و متخصص و ارزیاب خسارت در شرکت بیمه باشد. مشکل دیگر کشورهای در حال توسعه که منجر به تأخیر در پرداخت خسارات می شود اندک بودن تعداد کارشناسان و متخصص ارزیاب خسارت مستقل و شرکت های کارشناسی خسارت از یک طرف و از طرف دیگر پائین بودن حق الزحمه های کارشناسی خسارت است که از فاکتورهای مهم عدم موفقیت بیمه گر در پرداخت به موقع خسارت و جلب رضایت مشتری است. مشکل دیگری که حل مسئله را پیچیده تر می کند عدم توفیق بیمه گذار در تهیه کلیه مدارکی است که بیمه گر برای پرداخت خسارت نیاز دارد. در اغلب موارد بیمه گذار یکی و دو مدرک کم می آورد

وجود ندارد.

برای فائق آمدن به مشکلات صنعت بیمه در ارتباط با سیستم قضایی، کشورها تلاش کرده‌اند که ظرفیت دادگاهها را افزایش داده و برای پرداخت هرچه سریعتر خسارت و غرامت قربانیان حوادث وسایل نقلیه موتوری از سیستم داوری استفاده نمایند. در هندوستان سیستمی به نام سیستم داوری غیر رسمی متداول است که Lokadalat (دادگاه مردمی) نامیده می‌شود که تعداد زیادی از خسارات با استفاده از همین روش پرداخت می‌شود این سیستم از حمایت قوه قضائیه هندوستان نیز برخوردار است.

بخش دوم از گزارش آنکستاد مربوط به ارگان نظارتی و کنترل است. وظیفه اصلی سازمان نظارتی و کنترل بعنوان بازوی اجرائی حاکمیت دولت اطمینان از اجرای قوانین و مقررات در جهت حفظ سلامت بازار حمایت از حقوق بیمه گذاران و هدایت و گسترش امر بیمه است. همانطوریکه اشاره شد مسئولیت اصلی این سازمان حمایت از منافع بیمه گذاران است اگرچه معاملات بیمه جزو معاملات بازرگانی است ولی دارای جنبه‌های اجتماعی نیز می‌باشد. باید اطمینان حاصل شود که بیمه گذاران و سایر اشخاص ذینفع در قرارداد های بیمه‌ای خسارات و غرامات خود را بدون هیچگونه تأخیر و دلیل غیر موجه دریافت می‌دارند. نقش دیگر سازمان نظارتی و کنترلی در کشورهای در حال توسعه مربوط به امر سرمایه گذاری است در حقیقت شرکتهای بیمه یکی از منابع بزرگ پس انداز هستند شرکتهای بیمه دارای حجم عظیمی از سرمایه حاصل از حق بیمه، ذخایر ریاضی و فنی در بخش بیمه‌های اشخاص و اموال هستند. چنین حجم عظیمی از منابع مالی نه تنها از نقطه نظر حفظ حقوق بیمه گذاران بلکه بمنظور کمک به رشد و توسعه اقتصادی کشور اهمیت دارد که باید در کانالهای صحیح سرمایه گذاری هدایت شود. اعسار و ورشکستگی مؤسسات بیمه علاوه بر اثر منفی روی بیمه گذاران دارای اثر منفی بر روی اقتصاد ملی هم هست. سازمان نظارتی و کنترلی علاوه بر کنترل و ایجاد هماهنگی در فعالیت و سرمایه گذاری شرکتهای بیمه نحوه تأسیس

شرکتهای بیمه جدید تهیه تعرفه‌ها، آئین نامه‌ها، بخش نامه‌ها و تنظیم و تصویب مقررات برای فعالیت دلالات و نمایندگان بیمه و جلوگیری از رقابت ناسالم در بازار را نیز بعهده دارد. در مذاکرات گروهی در گرد همائی اروگونه که در آن نمایندگان صنعت بیمه از کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته شرکت داشتند تأکید اصلی روی نقش نظارت و کنترل دولت در تمام کشورها بوده است. دولت باید با در اختیار داشتن ابزارهای قانونی هدایت صنعت بیمه را بعد از آزاد سازی و خصوصی سازی با قدرت تمام بعهده گرفته و فعالیت صنعت را در بازار رقابتی سالم در جهت توسعه و گسترش هدایت نماید همین نقطه نظرات در اجلاس آفریقا که در کازابلانکا تشکیل شد مجدداً توصیه گردید. در هشتمین کنگره جهانی بیمه که در سال ۱۹۹۲ در نیودهللی برگزار شد تأکید گردید تحولات بیمه‌ای زمانی می‌تواند به سرعت قابل اعمال بوده و با موفقیت فرین شود که صنعت بیمه تحت نظارت و کنترل دقیق و قوی قرار گرفته و اجرای تغییرات ایجاد شده توسط سازمان نظارتی و کنترلی نظارت شود. گزارش می‌گوید اگر آزاد سازی بازار و رفورم‌های معرفی شده به بازار تحت مقررات صحیح و دقیق بدرستی هدایت و راهنمایی نگردد تحولات ایجاد شده ممکن است منجر به فساد و نابودی بازار شود. اغلب شنیده می‌شود که می‌گویند با داشتن مقررات قانونی سخت و پیچیده در بازار دیگر چه نیازی است که سازمان نظارتی و کنترلی مجدداً شرکتهای بیمه بازار را تحت نظارت و فشار قرار دهد در جواب باید گفته شود وجود قوانین و مقررات سخت و سخت اگر در اجرا نظارت و کنترل نشود و ضمانت اجرائی نداشته باشد هیچ اثری نخواهد داشت سازمان نظارتی باید از نقطه نظر سیاسی شدیداً تحت حمایت دولت قرار گیرد، ابزارهای لازم را در اختیار داشته باشد تا بتواند آن قوانین و مقررات سخت و شدید را در اجرا کنترل و نظارت نماید برای مثال گزارش شده که در کشور سرالئون به دلیل عدم حمایت سیاسی از سازمان نظارتی و کنترلی و فقدان دیسپلین حاکم بر بازار علی‌رغم داشتن قوانین صحیح و سخت بازار دچار آشفتگی در

اتکائی کاهش می‌دهد. در برخی از کشورها مقررات ویژه‌ای برای سرمایه‌گذاری شرکتهای بیمه وجود دارد، کشورهای نیز وجود دارند که دولت برای سرمایه‌گذاری شرکتها کانهائی را پیشنهاد می‌کند که از هدف اولیه و زیربنائی سرمایه‌گذاری ملی محسوب می‌گردد. در بعضی از کشورها دولت از ذخایر و منابع مالی مؤسسات بیمه برای جبرای کسر بودجه خود استفاده می‌کند. بالاخره کشورهائی هم هستند که مؤسسات بیمه را در امر سرمایه‌گذاری آزاد گذاشته‌اند تا به صلاحدید خود سرمایه‌گذاری شرکت را انجام دهند زیرا حق بیمه‌ها و ذخایر مؤسسات بیمه متعلق به بیمه‌گذاران است و شرکت بیمه با توجه به اوضاع و احوال اقتصادی در هر محلی که مناسب بداند می‌تواند آنرا سرمایه‌گذاری کند. البته با نظارت سازمان نظارتی و کنترلی. در تأکید بر اطلاعات واصله از شرکتهای بیمه گزارش اشاره می‌کند سازمان نظارتی و کنترلی اطلاعاتی را که از مؤسسات دریافت می‌کند باید به دقت تجزیه و تحلیل کرده و نکات مورد اهمیت را تحت بررسی قرار دهد. در این راستا گزارش پیشنهاد می‌کند که در بررسی گزارشات اطلاعاتی واصله از شرکتهای بیمه سازمان نظارتی باید به برخی از علانم توجه کند از جمله انتصابات شغلی در سطح گسترده، تغییرات عمده در ذخایر، خسارات معوقه، افزایش نامرعی سود ناشی از عملیات صدور، کاهش بازدهی نهائی فعالیت شرکت در حالیکه افزایش سهم شرکت از بازار نشان دهنده افزایش فعالیت شرکت می‌باشد و بالاخره افزایش هزینه‌های شرکت بدون اینکه افزایش ملموسی در میزان فعالیت آن مشهود باشد.

در ادامه گزارش آمده است که برای ارگان نظارتی بسیار مشکل است که از یک گزارش نهائی به درستی و صحت فعالیت شرکت بیمه ببرد در راستای اجرای دقیق وظایف سازمان توصیه می‌شود که بازرسیهای مقطعی، کنترل دفاتر و مدارک شرکتهای بیمه در زمانهای مختلف و بالاخره تشکیل جلسه با نمایندگان شرکتهای بیمه می‌تواند به سازمان کمک مؤثری در ارزیابی فعالیت مؤسسات بیمه و ایجاد

تمام سطوح می‌باشد. در باربادوس علی‌رغم داشتن پست نظارتی این سمت تا امسال که قانون جدید بیمه به تصویب رسید بلاتصدی بود. حمایت از حقوق جامعه بیمه‌گذاران در مقابل توقف و ورشکستگی و اعسار مؤسسات بیمه از اهداف اولیه سازمان نظارتی و کنترل است. گزارش اضافه می‌کند که در بسیاری از کشورها اخیراً توجه سازمانهای نظارتی در عمل بجای بازرسی و کنترل نرخ، تعرفه و شرایط قراردادهای به کنترل ذخایر و توان و قدرت مالی و نتیجه کلی فعالیت مؤسسات بیمه معطوف شده است. زیرا این احساس وجود دارد که هرگاه شرکتهای بیمه در بازار رقابتی تحت کنترل شدید نرخ قرار گیرند و آزادی عمل آنها در ارائه نرخ پائین تر با شرایط بهتر به مشتری سلب شود در حقیقت ما بازار را به روی چنین مؤسسات بیمه می‌بندیم. این گزارش دو راه حل را برای این منظور در کشورهای بیمه در حال توسعه پیشنهاد می‌کند اول اینکه شرکتهای بیمه در این کشورها آزاد باشند طبق میل و دلخواه خود با توجه به ارزیابی ریسک توسط کارشناسان خود هرگونه نرخ و شرایطی را طبق تشخیص خود به مشتری پیشنهاد نمایند که در نهایت منجر به کاهش سود نهائی شرکت خواهد شد. در نتیجه چنین شرکتهای نیازمند سرمایه بالاتر و ذخایر فنی قوی هستند که بتوانند در درازمدت جوابگوی تعهدات خود باشند و در بازار رقابتی باقی بمانند. راه حل دومی که گزارش پیشنهاد می‌کند دادن اهمیت و مسئولیت بیشتر به نحوه اداره و مدیریت شرکت‌های بیمه است. هنوز در خیلی از کشورها سیستم تعرفه متحدالشکل برای بازار بیمه وجود دارد و سازمان نظارتی و کنترلی تنها سعی خود را محدود به کنترل نرخ و شرایط بیمه‌نامه کرده است. در ارتباط با سرمایه و نتیجه نهائی فعالیت مؤسسات بیمه گزارش خاطر نشان می‌سازد که بالا بردن استاندارد مورد نیاز برای سرمایه و ذخایر مؤسسات بیمه کل بازار را در موقعیت مناسبی از نظر مالی قرار می‌دهد که از مجموع صادره‌های خود قسمت اعظم آنرا در داخل بازار به عنوان سهم نگهداری حفظ نمایند. نگهداری قسمت عمده از پرتفوی صادره توسط خود شرکت نیاز آنرا به ارز خارجی برای تأمین پوشش

نیز باید به طوری برنامه ریزی شود که میل به پس انداز در جامعه افزایش یابد مطالعه دبیرخانه آنکتاد در این رابطه نشان می دهد استفاده از سیاستهای مالیاتی در رشد بیمه اشخاص بسیار مؤثر است در کشورهایی که دولت سیاست بخشودگی مالیاتی را برای بیمه اشخاص اعمال کرده استقبال جامعه از انواع بیمه های اشخاص افزایش چشمگیری داشته است. البته باید خاطر نشان کرد که سیاست اقتصادی دولت باید این باشد که انواع مؤسسات پس اندازی را تقویت نماید دولت نمی تواند سیاست های مالیاتی را فقط در یک بخش خدماتی یا تولیدی بکار برد بلکه باید کل اقتصاد بعنوان یک مجموعه مورد توجه قرار دهد که البته گسترش بیمه اشخاص هم می تواند یکی از اهداف حمایتی دولت قرار گیرد. تورم نیز یکی از مشکلات پیچیده در عدم گسترش بیمه اشخاص است که باید برای آن فکر اساسی کرد. محصولات جدید متنوعی را می توان به بازار عرضه کرد که سرمایه بیمه شده با توجه به نرخ تورم حاکم بر بازار در مقاطع مختلف قابل تعدیل باشد یا اینکه براساس مکانیزمی برای اجتناب از اثرات تورم سرمایه بیمه نامه ها را بتوان به ارز خارجی یا به ارزش طلا، کالاهای بخصوص یا مستقالات صادر کرد. گزارش می گوید به عنوان یک پیشنهاد تعدیل سرمایه بیمه نامه های اشخاص براساس شاخص نیز اخیراً در بین بازارهای مختلف مطرح شده است ولی نقطه ضعف این سیستم اینست که تغییر شاخص ها روند عادی نداشته بلکه در عرض یک ساعت هم ممکن است تغییر پیدا کند و بطور کلی از نظر افکار عمومی این فرمول جا نیفتاده و قابل پذیرش در حال حاضر نیست. ایدئولوژی، فرهنگ، مذهب از عوامل مؤثر در رشد بیمه اشخاص هستند. بیسوادی و سطح پائین سواد نیز اثر معکوس روی رشد بیمه اشخاص دارد. قانون و مقررات خیلی از کشورهای جهان اجازه نمی دهد که تمام درآمد حاصل از سرمایه گذاری حق بیمه و ذخایر بیمه اشخاص، بهبود جداول مرگ و میر و کاهش سطح هزینه ها از میزانی که هنگام محاسبه حق بیمه به عنوان عامل هزینه منظور شده را شرکت بیمه به تهانی از آن خود بداند بلکه مؤسسات بیمه اشخاص باید

هماهنگی در صنعت بیمه بنماید. نقش سازمان نظارتی و کنترل در بازار بیمه باید پویا باشد و بجای اعمال نظارت قانونی و خشک باید در تماس مداوم با مؤسسات بیمه باشد تا بتواند مشکلات صنعت بیمه را شناسائی کرده و در یافتن راه حل های مؤثر صنعت بیمه را یاری دهد. در پایان این بخش از گزارش آنکتاد می گوید برای اینکه سازمان نظارتی و کنترلی بتواند نقش خود را بخوبی در صنعت بیمه ایفا نماید باید خود دارای پرسنل متخصص و کارآزموده و با کفایت باشد.

فصل سوم گزارش مربوط به بیمه های اشخاص است بیمه های اشخاص طبق گزارش سال ۱۹۸۹، ۵۲ درصد حجم کل بیمه را به خود اختصاص داده که نسبت به حق بیمه بیمه های اموال افزایش نشان می دهد. بیمه های اشخاص در بخش صنعت بیمه در کشورهای در حال توسعه کلاً متفاوت از کشورهای توسعه یافته است.

تعداد زیادی از کشورهای در حال توسعه فاقد سیستم تأمین اجتماعی هستند یا اینکه فقط نامی از تأمین اجتماعی در این کشورها وجود دارد. به هر حال بیمه اشخاص کمک مؤثری به پر کردن این شکاف است. در ارتباط با بیمه اشخاص و منافع ناشی از آن گزارش می گوید بیمه اشخاص یکی از منابع مالی مهمی در کشورهای در حال توسعه می باشد و می تواند نقش مهمی را در بازار سرمایه گذاری ایفا نماید پتانسیل بیمه اشخاص در کشورهای در حال توسعه کماکان در سطح بسیار بالائی محسوس است.

در مطالعه آنکتاد در راستای گسترش بیمه عمر در کشورهای در حال توسعه آمده است که رشد بیمه های اشخاص رابطه مستقیم و غیر قابل انکاری با توسعه اقتصادی هر کشور دارد. در کشورهایی می توان مبادرت به فروش بیمه نامه های اشخاص در سطح وسیع نمود که همزمان با رشد اقتصادی و افزایش تولید داخلی درآمد آحاد مردم نیز افزایش یابد بنابراین برای رشد بیمه های اشخاص علاوه بر افزایش تولید ناخالص داخلی توزیع درآمدها بین طبقات اجتماع نیز باید صحیح و منطقی باشد ضمناً فعالیت مؤسسات مالی

زیرا اعتقاد دارند که اطلاعات و معاینات پزشکی همیشه جزو اطلاعات محرمانه بوده و باید محرمانه تلقی شود بدین خاطر بیمه گران با مشکل جدی در این رابطه مواجه هستند.

در ارتباط با سرمایه گذاری مؤسسات بیمه در کشورهای در حال توسعه گزارش می گوید متأسفانه توجه کافی به امر سرمایه گذاری مبذول نمی شود و این کشورها فاقد برنامه های دقیق سرمایه گذاری هستند در اغلب کشورهای در حال توسعه امر سرمایه گذاری متمرکز در اداره حسابداری است و یا اینکه برای سرمایه گذاری مؤسسات بیمه از طریق مشارکت و خرید سهام تراست ها و شرکتهای بزرگ انجام می گیرد امکانات تنوع و فرصتهای سرمایه گذاری در این کشورها بسیار محدود و یا حتی در برخی از کشورها اصلاً وجود ندارد. برای مثال در کشور سنگال هیچ زمینه ای برای سرمایه گذاری ذخایر و حق بیمه های رشته اشخاص وجود ندارد.

از آنجائی که استفاده از خدمات اکتوئری در بیمه اشخاص اجتناب ناپذیر است و از طرفی کشورهای در حال توسعه فاقد متخصص با تجربه در رشته آکتوئر هستند، مجبورند که از خدمات آکتوئری خارج از کشور استفاده نمایند که این امر مستلزم پرداخت هزینه های هنگفت به ارز خارجی است که تأمین ارز خود یکی از مشکلات بیمه گران کشورهای در حال توسعه است. برای جبران کمبود متخصص اکتوئر با تجربه گزارش پیشنهاد می کند که مؤسسات آموزشی هر منطقه برای تربیت متخصص آکتوئر دوره های آموزشی و کارآموزی برنامه ریزی نمایند که در درازمدت بیمه گران منطقه از نقطه نظر این کمبود بتوانند خود کفا شوند. برخی از مؤسسات آموزشی صنعت بیمه کشورهای عضو منطقه نیز می توانند نقش مؤثری را در این راستا ایفا نمایند. در زمینه رابطه بین بیمه گران اشخاص با ارگانهای نظارتی و کنترلی گزارش پیشنهاد می کند که برنامه های استاندارد برای ارزیابی و سرمایه گذاری ذخایر بیمه های اشخاص باید با هماهنگی بیمه گران و سازمان های نظارتی پیش بینی شود. در بسیاری از کشورهای در حال توسعه

درآمدهای فوق الذکر را به نسبت معینی بین شرکت و بیمه گذاران تقسیم نمایند که در اینصورت سهم عمده آن باید به بیمه گذاران پرداخت شود. در جهت نیل به هدف سرمایه ای کردن شرکتهای بیمه اشخاص سازمانهای نظارتی و کنترلی در بیشتر کشورهای در حال توسعه برای افزایش سرمایه شرکتهای بیمه اشخاص آنها را تشویق می کنند که از طریق ادغام و یکی شدن سرمایه شرکت را افزایش دهند. همزمان با آن برای اجتناب از تأسیس شرکتهای بیمه اشخاص کوچک، صدور گواهی تأسیس شرکت بیمه جدید را هم متوقف کرده اند. اخیراً در کشورهای توسعه یافته مؤسسات مالی به دنبال فعالیت های جدید هستند. بانکها شروع به خرید و تأسیس شرکتهای بیمه و شروع به فعالیت در بخش بیمه کرده اند در کشورهای در حال توسعه هنوز این امر شروع نشده است ولی گزارش می گوید این نگرانی برای این بازارها نیز وجود دارد که بانکها شروع به فعالیت در بخش بیمه نمایند. گزارش همچنین به جزئیات اثرات بیماری ایدز پرداخته که به عنوان مشکل فوری در مجامع جهانی مطرح است و بیمه اشخاص را هم مسلماً متأثر خواهد کرد. در بخش بیمه اشخاص ایدز میزان مرگ و میر دارندگان بیمه نامه اشخاص را افزایش می دهد و ضمناً به عنوان عامل مؤثری که باید برای صدور بیمه نامه های مورد توجه قرار گیرد، در پرسشنامه های پزشکی متقاضیان بیمه نامه های اشخاص منظور شود. در آفریقا و جزایر کارائیب پیش بینی می شود که نرخ جدول مرگ و میر به دلیل مرگ و میر ناشی از ایدز صد درصد افزایش یابد. در کشور گویانا (Guyana) بیمه گران شروع به تهیه شرایط استثناء خطر فوت ناشی از ایدز کرده اند. در باربادوس بیمه گران اشخاص اقدام به تأسیس صندوق حمایتی با سرمایه ۴ میلیون دلار کرده اند که خسارات فوت ناشی از ایدز از محل ذخیره این صندوق پرداخت شود. گزارش ادامه می دهد که اقدام به تهیه تستهای کنترلی و معاینات پزشکی و پرسشنامه های پزشکی از طرف متقاضیان بیمه عمر با مخالفت شدید روبرو است زیرا آنها این امر را دخالت در زندگی خصوصی می دانند

اطلاعات لازم برای تهیه جدول مرگ و میر از جداول کشورهای خارجی با اندکی تغییرات استفاده می نمایند. در حالیکه کشورهای در حال توسعه باید نسبت به تهیه جدول مرگ و میر مختص کشور خود اقدام کنند.

بیمه اتومبیل یکی از رشته های مهم بیمه است فصل چهارم گزارش اختصاص به این رشته دارد. حق بیمه رشته اتومبیل در کشورهای در حال توسعه بیش از یک سوم کل حق بیمه بخش بیمه اموال این کشورها را تشکیل می دهد.

بیمه اتومبیل از نقطه نظر جریان نقدینگی حائز اهمیت است. متأسفانه در تعدادی از کشورها نتیجه نهائی فعالیت این رشته رضایت بخش نیست. به دلیل افزایش تعداد اتومبیل میزان حوادث وسایل نقلیه موتوری رو به تزاید است. ترافیک سنگین، بدی جاده ها، ضعف خودروها، عدم توجه به علائم راهنمایی و رانندگی، وجود رانندگان کم تجربه و بی دقت از دلایل نامساعد بودن نتیجه این رشته در تعدادی از کشورهای است. براساس آخرین برآورد سالانه ۲۳۰۷۰۰۰ نفر در اثر تصادف وسایل نقلیه جان می بازند در خیلی از کشورهای در حال توسعه این آمار سالانه ده درصد افزایش نشان می دهد. در بسیاری از کشورهای در حال توسعه برای رشته بیمه اتومبیل تعرفه متحدالشکل وجود دارد ولی مدت زمان طولانی است که هیچگونه تغییری نکرده است. دلایل متعددی برای عدم تغییر تعرفه بیمه اتومبیل ممکن است وجود داشته باشد یکی از این دلایل عدم توانائی شرکت های بیمه برای افزایش نرخ تعرفه است زیرا بیمه اتومبیل رشته ای است که با مسائل اجتماعی درگیر است و به سادگی نمی توان آنرا افزایش داد زیرا ممکن است موجب تنشهای اجتماعی شود.

گزارش اشاره می کند که در تهیه نرخ تعرفه توجه کمتری به نحوه نگهداری اتومبیل در شرایط مطلوب و رانندگی صحیح شده است تأکید ساختار تعرفه بیشتر روی شرایط اتومبیل است تا مالک و راننده آن. درحقیقت نرخ براساس نوع وسیله نقلیه یعنی ارزش و قدرت آن استوار است. گزارش پیشنهاد می کند که

برای حمایت از منافع بیمه گذاران مقررات اجباری برای سرمایه گذاری بخش بیمه اشخاص وجود دارد که باید قسمت اعظم ذخایر بیمه گران اشخاص به خرید سهام و اوراق بهادار دولتی اختصاص یابد. گزارش خاطر نشان می سازد که برای گسترش بیمه های اشخاص همانند بیمه گران، بیمه گذاران نیز باید از تسهیلات مالیاتی بهره مند شوند.

در تأکید بر امر فروش بیمه های اشخاص و ایجاد شبکه فروش مناسب با شرایط جامعه گزارش خاطر نشان می سازد که در بسیاری از کشورهای در حال توسعه نمایندگانی این وظیفه را بعهده دارند که از صلاحیت های لازم برخوردار نیستند و اغلب نیز به صورت پاره وقت فعالیت می کنند. در حالیکه دارای پرتفوی بالائی نیز هستند زیرا از نیروی کار فروشندگان بهره می گیرند. برای فائق آمدن به مشکل امر فروش در کشورهای در حال توسعه گزارش پیشنهاد می کند که باید استراتژی معینی برنامه ریزی شود و تربیت نیروی کار برای فروشندگان بیمه اشخاص از طریق برگزاری دوره های آموزشی و کارآموزی در اولویت قرار گیرد. برنامه ریزی در این ارتباط نه تنها از نقطه نظر تولیدی لازم است بلکه از نقطه نظر احساس مسئولیت برای بخش ضعیف بیمه اشخاص از طرف سازمان های نظارتی و کنترلی اجتناب ناپذیر است.

روستائیان درصد بالائی از جمعیت کشورهای در حال توسعه را تشکیل می دهند بخشهایی از روستائیان غیر قابل دسترسی هستند و در حوزه جغرافیائی وسیعی گسترده اند برای بیمه گران دسترسی به افسس نقاط کشور و ارائه خدمات اگر غیر ممکن نباشد بسیار مشکل است. برای حل این مشکل گزارش پیشنهاد می کند از تسهیلات شبکه نمایندگی استفاده شود ضمن اینکه همکاری سازمانهای گروهی نظیر اتحادیه های کارگری، بازرگانی، تأمین اجتماعی، اتحادیه های تعاونی روستائی غیره می تواند در امر گسترش بیمه اشخاص در نزد روستائیان بسیار مؤثر واقع شود. در ارتباط با جدول مرگ و میر گزارش می داند اغلب کشورهای در حال توسعه به دلیل ضعف

تعرفه‌های اتومبیل بر مبنای دو عامل اتومبیل و راننده تهیه شود و همچنین صدور بیمه‌نامه براساس سیستم تشبیه و تشویق انجام گیرد. در زمینه خسارت گزارش می‌گوید خیلی از بیمه‌گران تلاش می‌کنند که روش ارزیابی و پرداخت خسارت را تحول بخشیده و برای تسریع در این امر و ارائه خدمات بهتر به مشتریان در اغلب موارد بتوانند از همکاری کارشناسان مستقل استفاده نمایند. از آنجائیکه کارشناسان مستقل در کل یک بازار فعالیت می‌کنند و اختصاص به یک بیمه‌گر خاص ندارند تأخیر در پرداخت خسارات اغلب متداول می‌باشد. عدم همکاری کارشناسان مستقل هم امر غیر عادی نیست. در برخی از کشورهای در حال توسعه بیمه‌گذار خسارت دیده می‌تواند برای جبران خسارت اتومبیل خود را نزد تعمیرگاههای مجاز تعمیر نماید.

در زمینه کاهش دزدی و کلاهبرداری در رشته اتومبیل گزارش تأکید می‌کند همکاری بین بیمه‌گران با همدیگر، همکاری بین بیمه‌گران با بیمه‌گذاران، پلیس، کارشناسان ارزیاب خسارت و تعمیرگاهها مؤثر است. تعدادی از کشورهای در حال توسعه برای پرداخت خسارات اشخاص ثالث بخشاً یا کلاً شروع به استفاده از سیستم بدون تقصیر "No Fault" کرده‌اند. در سطح بین‌المللی تعدادی از کارتهای رنگی نیز در بازارهای کشورهای در حال توسعه در حال اجرا می‌باشد براساس این طرحها هرگاه خسارات وارده به اشخاص ثالث ناشی از تقصیر راننده وسایل خارجی باشد در اینصورت خسارت زیان دیده توسط بیمه‌گران داخلی پرداخت شده و صورتحساب آن برای بازیافت خسارت برای بیمه‌گر صادر کننده کارت ارسال می‌گردد.

بیمه‌آتش سوزی در کشورهای در حال توسعه عنوان فصل پنجم گزارش است. بیمه‌آتش سوزی مهمترین رشته بیمه اموال در کشورهای در حال توسعه است، اگرچه بیمه اتومبیل از نظر حجم فعالیت اولین رشته است ولی به علت زیان دهی این رشته از نظر اهمیت بیمه آتش سوزی در درجه نخست قرار دارد. بیمه آتش سوزی ۲۵ درصد حجم عملیات بخش

بیمه‌های اموال را تشکیل می‌دهد. براساس مطالعات آنتکاد از ۸۷ کشور مورد مطالعه ضریب خسارت رشته آتش سوزی در ۶۱ کشور کمتر از ۴۰ درصد می‌باشد. لازم به تأکید است که نوسانات ضریب خسارت به علت کوچکی بازار بیمه و عدم پراکندگی کافی ریسکهای آتش سوزی بسیار بالا است برای اینکه در یک بازار کوچک بیمه‌ای ورود چند مورد خسارت بزرگ آتش سوزی می‌تواند نتیجه مثبت رشته آتش سوزی را تبدیل به زیان کند. برعکس رشته‌هایی نظیر بیمه دارندگان وسایل نقلیه موتوری در مقابل شخص ثالث و حمل و نقل دریائی که اجباری هستند رشته آتش سوزی اختیاری است ولی بندرت مردم عادت به تأمین پوشش بیمه آتش سوزی اختیاری دارند بخش عمده بیمه آتش سوزی نیز به درخواست بانکهای اعطاء کننده وامهای مسکن اجباری است (بیمه آتش سوزی مرهونات بانکی یکی از شرایط اعطای وام است) البته سرمایه بیمه شده مرهونات بانکی نا کافی بوده و محدود به میزان وام است. پیشنهاد برای اجباری کردن بعضی از طبقات ریسکهای آتش سوزی برای تشکیل یک پرتفوی قابل قبول بنظر نمی‌رسد منطقی بوده و از طرف جامعه مورد استقبال عامه مردم قرار گیرد. سودآوری بیمه آتش سوزی نشان می‌دهد که از نظر ساختار تعرفه و نرخ این رشته در شرایط بسیار مطلوبی در این کشورها قرار دارد. شاید به همین دلیل است که در برخی از این بازارها هیچ انگیزه‌ای برای تعدیل ساختار تعرفه بیمه آتش سوزی و خطرات تبعی وجود ندارد. البته عامل مهم عدم تمایل به تغییر و تعدیل تعرفه نداشتن آمار و اطلاعات کافی برای مطالعه و تجزیه و تحلیل سیستماتیک انواع طبقات ریسک‌های آتش سوزی است گزارش ادامه می‌دهد که بطور سنتی عدم تمایل بیمه‌گران برای تعدیل نرخ در اغلب کشورهای در حال توسعه رعایت احتیاط برای پیشامدهای غیر منتظره طبیعی که بالقوه در معرض خسارات سنگین هستند می‌باشد. یکی از مهمترین مشکلات کشورهای در حال توسعه در بخش خسارت این رشته نداشتن متخصصین و کارشناسان خسارت در حد مطلوب است. طبق گزارش بجای ارزیابی فنی و تعیین میزان قطعی خسارت واقعی

تعرفه‌های اتومبیل بر مبنای دو عامل اتومبیل و راننده تهیه شود و همچنین صدور بیمه‌نامه براساس سیستم تشبیه و تشویق انجام گیرد. در زمینه خسارت گزارش می‌گوید خیلی از بیمه‌گران تلاش می‌کنند که روش ارزیابی و پرداخت خسارت را تحول بخشیده و برای تسریع در این امر و ارائه خدمات بهتر به مشتریان در اغلب موارد بتوانند از همکاری کارشناسان مستقل استفاده نمایند. از آنجائیکه کارشناسان مستقل در کل یک بازار فعالیت می‌کنند و اختصاص به یک بیمه‌گر خاص ندارند تأخیر در پرداخت خسارات اغلب متداول می‌باشد. عدم همکاری کارشناسان مستقل هم امر غیر عادی نیست. در برخی از کشورهای در حال توسعه بیمه‌گذار خسارت دیده می‌تواند برای جبران خسارت اتومبیل خود را نزد تعمیرگاههای مجاز تعمیر نماید.

در زمینه کاهش دزدی و کلاهبرداری در رشته اتومبیل گزارش تأکید می‌کند همکاری بین بیمه‌گران با همدیگر، همکاری بین بیمه‌گران با بیمه‌گذاران، پلیس، کارشناسان ارزیاب خسارت و تعمیرگاهها مؤثر است. تعدادی از کشورهای در حال توسعه برای پرداخت خسارات اشخاص ثالث بخشاً یا کلاً شروع به استفاده از سیستم بدون تقصیر "No Fault" کرده‌اند. در سطح بین‌المللی تعدادی از کارتهای رنگی نیز در بازارهای کشورهای در حال توسعه در حال اجرا می‌باشد براساس این طرحها هرگاه خسارات وارده به اشخاص ثالث ناشی از تقصیر راننده وسایل خارجی باشد در اینصورت خسارت زیان دیده توسط بیمه‌گران داخلی پرداخت شده و صورتحساب آن برای بازیافت خسارت برای بیمه‌گر صادر کننده کارت ارسال می‌گردد.

بیمه‌آتش سوزی در کشورهای در حال توسعه عنوان فصل پنجم گزارش است. بیمه‌آتش سوزی مهمترین رشته بیمه اموال در کشورهای در حال توسعه است، اگرچه بیمه اتومبیل از نظر حجم فعالیت اولین رشته است ولی به علت زیان دهی این رشته از نظر اهمیت بیمه آتش سوزی در درجه نخست قرار دارد. بیمه آتش سوزی ۲۵ درصد حجم عملیات بخش

می‌توانند به نقطه سر به سر خسارت و حق بیمه نائل آیند. اهمیت قابل توجهی به کفایت و عدم کفایت مدیریت ناوگانهای کشتیرانی داده نمی‌شود در حالیکه از عوامل بسیار مؤثری در کاهش خسارات و ضایعات حمل و نقل دریائی است. در اجلاس اتحادیه بین‌المللی بیمه گران حمل و نقل دریائی که در سال ۱۹۹۲ برگزار گردید به بیمه گران این رشته توصیه گردید که برای ارزیابی ریسک حمل و نقل دریائی توجه کافی به استاندارد های فنی مالکین کشتی‌ها، خدمه و مدیریت ناوگان مبذول دارند. از آنجائیکه بیمه گران صادر کننده بیمه‌نامه براساس گواهی طبقه‌بندی کشتی که از طرف سازمانهایی که صلاحیت طبقه‌بندی را دارند صادر می‌شود بیمه‌نامه را می‌کنند سازمانهای طبقه‌بندی کشتی در ارتباط نزدیک با بیمه حمل و نقل دریائی هستند. متأسفانه اخیراً مشاهده شده که این سازمانها بدلائیل ملاحظاتی بازرگانی در طبقه‌بندی انواع کشتیها استانداردهای ضروری را چندان جدی نمی‌گیرند. بیمه گران صادر کننده عدم رضایت خود از نحوه کار فعلی این سازمانها را کتمان نمی‌کنند و بطور مرتب اظهار می‌دارند. به همین منظور دو پیشنهاد برای بهبود اوضاع وجود دارد یکی اینکه همکاری بین سازمانهای طبقه‌بندی کشتی با بیمه گران صادر کننده برای طبقه‌بندی و ارزیابی کشتیها محرمانه تلقی شود تا اعتماد بیمه گران به این سازمانها بیشتر شود دیگر اینک رقابت بین این سازمانها منجر به فدا کردن استانداردهای ضروری در طبقه‌بندی کشتیها نشود. اتحادیه بین‌المللی سازمانهای طبقه‌بندی کشتی‌ها اخیراً دستورالعملی را برای اعضاء ارسال کرده که به موجب آن اعضاء باید از افراد با صلاحیت و متخصص در مدیریت تشکیلات خود استفاده نمایند. ۲۱ درصد از ناوگان کشتیرانی جهان متعلق به کشورهای در حال توسعه در شرایط فعلی با مشکلات فراوانی مواجه هستند، تعدادی از آنها در تلاش برای افزایش حجم ناوگان هستند و تعدادی دیگر از کشورها اصلاً فاقد ناوگان دریائی اند و در تکاپوی تأسیس ناوگان کشتیرانی می‌باشند. فقدان امکانات زیر بنائی، نداشتن تجهیزات و ماشین آلات، نداشتن

در غالب اوقات میزان خسارت براساس چانه زدن و توافق کارشناس با بیمه گذار تعیین می‌شود.

در رابطه با بیمه اتکائی خاطر نشان می‌شود که بیشتر کشورهای در حال توسعه قسمت اعظم ریسکهای صادره در خارج از بازار ملی بیمه اتکائی می‌شوند. براساس آمار کارشناسی آنکتاد از ۸۲ کشور در حال توسعه ۵۷ درصد آنها کمتر از پنجاه درصد از عملیات خود را به حساب خود نگه می‌دارند در حالیکه ۳۲ درصد آنها حتی کمتر از ۳۰ درصد صادره‌های خود را نگه می‌دارند.

برای افزایش توان نگهداری مؤسسات بیمه و رعایت اصل پراکنندگی ریسک در سطح جغرافیائی گسترده و استفاده از قانون اعداد بزرگ تعدادی از کشورها صندوقهای بیمه اتکائی تشکیل داده‌اند ولی دامنه فعالیت این صندوقها هم به اندازه کافی افزایش نشان نمی‌دهد. اکثریت کشورهای در حال توسعه بجای تعیین میزان نگهداری براساس حداکثر خسارت احتمالی (PML)^۱ رقم ثابتی از سرمایه بیمه شده را به حساب خود نگه می‌دارند آن تعدادی از کشورها هم که براساس پی‌ام‌ال ظرفیت نگهداری خود را تعیین می‌کنند باید مراقب باشند که اشتباه در محاسبه پی‌ام‌ال بقاء شرکت را به مخاطره می‌اندازد.

بیمه حمل و نقل عنوان فصل ششم گزارش است بیمه حمل و نقل در بین تمام رشته‌های بیمه از نوسانات شدیدی برخوردار بوده و کاملاً دوره‌ای است. وضعیت دشوار بازار به دنبال بازار ملایم ظاهر می‌شود و این سیکل مدام تکرار می‌گردد. در بیمه حمل و نقل دریائی بیمه بدنه کشتی شرایط دشوارتری نسبت به حمل و نقل کالا از طریق دریا دارد این روزها تعیین نرخ بیمه بدنه کشتی بسیار مشکل است برای اینکه با توجه به نوع کشتی و قابلیت دریانوردی و شرایط حمل و نقل ریسکهای بدنه کشتی بطور چشمگیری افزایش یافته است. علیرغم قوانین و مقررات سخت و محدود کننده بین‌المللی و مقررات مربوط به استاندارد به ایمنی دریائی و طبقه‌بندی کشتیها از نقطه نظر دریانوردی خسارات بدنه کشتی روز به روز افزون تر می‌شود. در حال حاضر بیمه گران بدنه کشتی به سختی

دریانی کشورهای در حال توسعه به دلیل عدم توجه به اقدامات پیشگیری و ایمنی در بنادر اتفاق می افتد در این رابطه آنکتاد طرح نحوه پیشگیری و ایمنی و حفاظت کالا در بنادر داخلی کشورهای در حال توسعه را تهیه و جهت بررسی و اجرا پیشنهاد داده است. خسارات سنگینی ناشی از حمل جاده‌ای به دلیل بد بودن شرایط جاده‌ها و نقص فنی کامیونهای حمل کننده یکی دیگر از مشکلات جدی حمل و نقل کشورهای در حال توسعه است.

در رشته بیمه هواپیما تعدادی از کشورهای در حال توسعه اقدام به تأسیس صندوق بیمه هواپیما کرده‌اند، این اقدام در عمل مؤثر و مفید بودن خود را به اثبات رسانده.

فصل هفتم گزارش درباره رشته‌های جدید بیمه نظیر بیمه اعتبار صادرات، ریسکهای سیاسی و سایر رشته‌های همانند صحبت می کند. در رابطه با بیمه اعتبار صادرات اشاره دارد به اینکه بیمه اعتبار صادرات وابسته به تجارت بین‌المللی به خصوص به قوانین و مقررات جهانی، تنشها و تغییرات سیاسی کشورها است که برای کشورهای در حال توسعه علاوه بر مشکلات ناشی از موارد فوق کمبود منابع ارزی نیز اضافه می شود. از آنجائیکه بانکها مواجه با ریسکهای متعددی هستند برای رفع این مشکل اغلب کشورهای در حال توسعه اقدام به تأسیس صندوق ویژه بیمه اعتبار صادرات برای صادرات بازار خود کرده‌اند. اگرچه بیمه اعتبار صادرات و بیمه ریسکهای سیاسی از طریق بازارهای بین‌المللی نیز امکان پذیر است ولی شرایط پیشنهادی در حد استاندارد مورد قبول نیست. تعدادی از کشورهای در حال توسعه به منظور تشویق صادرات اقدام به تأسیس مؤسسات حمایتی دولتی کرده‌اند. سرمایه گذاری خارجی اولین نقش را در زمینه ریسکهای اعتبار صادرات و ریسکهای سیاسی دارد. از نقطه نظر افزایش تروریزم پوشش بیمه خاص در خیلی از بازارهای بیمه برای تروریزم تهیه شده است طبق گزارش آنکتاد در سال ۱۹۸۹ در کشور پاکستان ۵۰۸ مورد آدم‌ربانی گزارش شده است برای حل مشکل تروریزم مؤسسات بیمه شروع به صدور بیمه نامه

امکانات بندری واسکله، نبودن محلی برای تعمیر و تجهیز کشتیها، کمبود کارشناس و متخصص با تجربه و نداشتن امکانات آموزشی و تربیت کادر متخصص حمل و نقل دریائی از جمله مشکلات کشورهای در حال توسعه در رشته حمل و نقل دریائی است. اغلب کشورهای در حال توسعه وارد کننده تکنولوژی حمل و نقل دریائی هستند.

در ماه آوریل سال ۱۹۹۱ مقررات جدیدی که بنام مقررات آنکتاد - آسی سی نامیده می شود در مورد حمل و نقل به تصویب رسید به موجب این مقررات مسئولیت ناشی از حمل و نقل دریائی باید تحت ضوابط هماهنگ و یکنواخت قرار گرفته و در آن تسهیلات تازه‌ای را برای حمل و نقل دریائی پیش بینی شده است. گزارش همچنین از افزایش روزافزون دزدی و کلاهبرداری در حمل و نقل دریائی خبر می دهد که وضع بسیار آشفته و پیچیده‌ای را در حمل و نقل دریائی بوجود آورده است. زنگ خطر دزدی و کلاهبرداری و جنایات دریائی در شرایط فعلی در این است که عامل اصلی اوضاع وخیم فعلی اغلب سندیکاها و کاروانهای حمل و نقل دریائی هستند. به موجب مدارک موجود در اغلب دزدیها و کلاهبرداریهای کنونی اجاره کنندگان کشتی، دزدان دریائی و برخی مؤسسات حمل منحرف دست دارند. لازم است یادآوری شود که کلیه خسارات ناشی از دزدی، راهزنی، کلاهبرداری و جنایات دریائی در تعهد بیمه گران نیست. البته اثبات خلاف آن در عمل برای بیمه گر هم بسیار مشکل و هم پرهزینه است و هم زمان رسیدگی به دعاوی و اختلاف ناشی از این امر در مراجع قانونی طولانی است. افزون بیمه گری (بیش از ارزش واقعی بیمه کردن) و غرق عمدی کشتی دیگر از مشکلات بیمه گران بیمه کشتی است. کم تجربگی و عدم شناخت و نداشتن اطلاعات کافی از ریسک موجب گردیده بیمه گران کشتی در کشورهای در حال توسعه خسارات و زیانهای سنگینی را از ناحیه دزدی، راهزنی و کلاهبرداری دریائی و افزون بیمه گری به قصد غرق عمدی کشتی متحمل شوند.

قسمت اعظم خسارات کالا در رشته حمل و نقل

داده‌های آماری این گزارش حجم حق بیمه سهم شرکت‌های محصور در دنیا سالانه به ده میلیارد دلار بالغ می‌گردد. در مجموع سهم شرکت‌های بیمه محصور از حق بیمه بیمه‌های بازرگانی دنیا سالانه ۹ درصد و از بیمه‌های صنعتی دنیا ۳۵ درصد است. بهر حال کشورهای در حال توسعه تمایل چندانی به تأسیس شرکت‌های بیمه محصور و شرکت‌های بیمه نفتی ندارند زیرا این حرکت را نوعی انحراف در مسیر جریان طبیعی اقتصاد کشور می‌دانند.

استفاده وسیع از هواپیماهای غول پیکر و کشتی‌های عظیم موجب بروز خسارت‌های بسیار سنگینی شده است ولی خساراتی که عامل انسانی موجب آنها است قابل مقایسه با خسارت‌های خطرات فاجعه آمیز طبیعی نمی‌باشد. شرکت‌های بیمه در سال‌های اخیر متحمل خسارات بسیار سنگینی از ناحیه خطرات غیرمترقبه طبیعی شده‌اند صرف‌نظر از افزایش جمعیت و به تبع آن تراکم جمعیت تغییرات آب و هوا تأثیر بسزائی در افزایش تواتر و شدت خسارات خطرات غیرمترقبه طبیعی داشته است. گرم شدن کره زمین در نتیجه تغییرات اتمسفری بدلیل وجود دی‌اکسید کربن دی‌اکسید نیتریک (Nitric) و (CFCS) و یا کربن‌های کلوروفلورو^۴ موضوعات مورد بحث دانشمندان در ارتباط با افزایش شدت و تواتر خطرات غیرمترقبه طبیعی می‌باشند. این مباحث مورد تأیید و تأکید و حمایت بسیاری از صاحب‌نظران قرار گرفته است که تغییرات جوی می‌تواند عامل مؤثری در افزایش شدت و تواتر فاجعه‌های طبیعی باشد. طوفان که وقوعش در آمریکای مرکزی متداول است به دلیل گرم شدن جو زمین به احتمال خیلی زیاد بطرف شمال انتقال یافته و در چند سال آینده احتمال وقوع طوفانهای متعدد در این منطقه براساس پیش‌بینی دانشمندان بسیار بالا است.

براساس گزارش آنکتاد گرم شدن زمین بطور کلی موجب تغییرات زیادی شده و نتایج جدی به خصوص برای صنعت بیمه جهانی در سال‌های آینده به دنبال خواهد داشت. بهر حال ارزیابی دقیق اثرات تغییرات جوی بر روی صنعت بیمه جهان در حال حاضر

خطرات ناشی از تروریزم کرده‌اند البته محتاطانه و براساس ارزیابی و انتخاب ریسک اصلاح.

گزارش آنکتاد درباره بیمه مسئولیت مدنی می‌گوید علیرغم اینکه مؤسسات بیمه کشورهای در حال توسعه پرتفوی نسبتاً قابل قبولی در بیمه مسئولیت مدنی دارند ولی خرید این نوع بیمه‌نامه در کشورهای در حال توسعه معمول نیست. بهر حال فاجعه بوپال هندوستان هشدار بود برای کشورهای در حال توسعه که این نوع بیمه را در سطح وسیعی گسترش دهند تا قربانیان چنین حوادثی بتوانند تأمین داشته باشند. به منظور تشویق صادرات و حمایت از صادرکنندگان کشورهای در حال توسعه بیمه مسئولیت کالا را تحول بخشیده‌اند. برای اینکه کشورهای واردکننده خواهان چنین پوششی هستند. برای مثال کشور واردکننده لاستیک اتومبیل قبل از اقدام به وارد کردن کالا از صادرکننده می‌خواهد که بیمه مسئولیت کالا خریداری نماید. با تأسیس نیروگاه‌های هسته‌ای اولین خواسته جامعه از صنعت بیمه اینست که پوشش بیمه‌ای برای ریسک‌های پیچیده نیروگاه‌های هسته‌ای تأمین نمایند.

مؤسسات بیمه هندوستان صندوق بیمه خاصی برای بیمه خطرات هسته‌ای کشور هندوستان تأسیس کرده‌اند. فصل هشتم گزارش درباره بیمه حفاریهای نفتی در دریا^۲ و شرکت‌های بیمه محصور^۳ سخن گفته. شرکت‌های بیمه محصور عمدتاً توسط شرکت‌های عظیم برای رفع نیازهای بیمه‌ای با هدف کاهش هزینه‌های بیمه تأسیس می‌گردد. پوشش‌های بیمه‌ای شرکت‌های محصور می‌تواند نیازهای خاص بیمه‌ای شرکت مؤسس را برطرف کند. تسهیلات ویژه مالیاتی و بازده سرمایه‌گذاری بالا در رشته حفاریهای نفتی دریائی در بازارهای ملی و بین‌المللی موجب شده که سرمایه‌های آزاد بطرف فعالیت در این رشته جذب شده و این رشته یکی از ابزارهای سرمایه‌گذاری بین‌المللی درآید. گزارش عقیده دارد که تأسیس شرکت‌های بیمه محصور انگیزه مناسبی است برای تغییر مقررات و قوانین و متحول کردن بازارهای بین‌المللی بیمه و در نهایت هدایت بازار به سمت خصوصی سازی. براساس

امکان پذیر نیست اما مؤسسات بیمه برای صدور بیمه نامه های خطرات فاجعه آمیز طبیعی باید با احتیاط بیشتری عمل کنند. براساس مطالعاتی که انجام گرفته وقوع حوادث غیرمترقبه طبیعی اثرات جبران ناپذیری بر اقتصاد کشورها به خصوص کشورهای در حال توسعه داشته است. براساس برآوردهای موجود در حالیکه در دهه ۱۹۶۰ تعداد این گونه حوادث ۱۴ مورد با متوسط میزان خسارت ۱۰۰ میلیون دلار برای هریک بود برای دهه هشتاد این تعداد به ۷۰ مورد افزایش یافته است. افزایش رشد رو به تزاید جمعیت به خصوص در مناطق شهری و به تبع آن افزایش سطح استاندارد زندگی موجب افزایش شدید اثرات اقتصادی حوادث غیرمترقبه طبیعی گردیده. افزایش مهاجرت به مناطق ساحلی و مراکز صنعتی میزان درگیری با خطرات فاجعه آمیزی طبیعی را بسیار افزایش داده است گزارش آنکنتاد می گوید تقریباً تمامی اموالی که در اثر حوادث طبیعی نابود شده و خسارت می بینند بیمه نیستند. حتی در ایالت کالیفرنیا در آمریکا که جزو مناطق زلزله خیز این کشور محسوب می شود تنها ۲۵ درصد اموال در مقابل خطر زلزله بیمه هستند. دلایل متعددی برای بیمه نبودن اموال در مقابل خطرات فاجعه آمیز طبیعی وجود دارد. بیمه هنوز نتوانسته جهان شمول شود صنعت بیمه جهان راه درازی را باید طی کند تا به هدف فوق نائل آید. باور بیمه ای مردم هنوز پائین است و مردم به سرعت فاجعه های طبیعی را فراموش می کنند. حق بیمه خطرات فاجعه آمیز بسیار بالا است در حالیکه در اغلب موارد کسانی که در معرض اینگونه حوادث هستند توان پرداخت حق بیمه سنگین را ندارند. بالاخره مؤسسات بیمه با احتیاط اقدام به صدور بیمه نامه برای خطرات فاجعه آمیز طبیعی می کنند و نگران از دست دادن حق انتخاب ریسک های مطلوب هستند و از نظر قدرت مالی توان پذیرش ریسک در سطح وسیعی را ندارند. علاوه بر موارد فوق الذکر بازار بیمه اتکائی خطرات فاجعه آمیز نیز بسیار محدود است و در سالهای اخیر دچار نوسانات شدیدی شده است. بزرگترین برنامه پوشش اتکائی که برای اینگونه خطرات در سطح بازارهای بیمه اتکائی جهان پلاسه

شده مربوط به بیمه اتکائی خطر زلزله نیوزیلند با ۵۷۰ میلیون دلار ظرفیت است. خسارات خطرات طبیعی در سالهای اخیر موجب شده که ظرفیت بیمه اتکائی جهانی بسیار محدود شده تعداد زیادی از بیمه گران اتکائی دچار اعسار و ورشکستگی گردیده اند و تعدادی هم فعالیت در این رشته را متوقف کرده اند. دلیل همه این تحولات وقوع خطرات فوق الذکر در سالهای اخیر بوده است. در حالیکه بازار بیمه اتکائی بسیار محدود شده مؤسسات بیمه مستقیم هم محتاط تر شده و به دنبال پوشش اتکائی بیشتری نسبت به سابق هستند که این امر هم مزید بر علت وخامت اوضاع بازار جهانی است. آنکنتاد سپس به توضیح وضع بیمه گران کشورهای در حال توسعه می پردازد تعداد زیادی شرکت بیمه اتکائی در اندازه های مختلف در دهه گذشته در این کشورها تأسیس شده اند. باید اذعان کرد که تلاش این شرکتها در برآورد نیازهای اتکائی بازار بیمه ملی و در سطح منطقه مفید بوده است تداوم تلاش گسترده آنها و تشویق مؤسسات بیمه ملی برای نگهداری هرچه بیشتر از ریسکها در بازارهای داخلی و منطقه ای و بیمه اتکائی خطرات فاجعه آمیز طبیعی قابل تقدیر بوده است. بهر حال بیمه گران اتکائی کشورهای در حال توسعه قدرت و توان کافی در مقایسه با بیمه گران اتکائی بین المللی بخصوص در رشته خسارت فاجعه آمیز را ندارند در این مورد ظرفیت آنها بسیار محدود است. در عمل ذکر این نکته نیز ضروری است که بیمه در مجموع فقط توان جبران بخشی از خسارت وارده بر اقتصاد ملی را دارد. حتی در کشورهای با اقتصاد پیشرفته این وظیفه به عهده دولت است که تدابیر لازم را برای جبران خسارت ناشی از وقوع بلایای طبیعی اتخاذ نماید. میزان خسارات ناشی از اینگونه خطرات ممکن است به حدی باشد که حتی کل قدرت مالی صنعت بیمه جهان هم نتواند آنرا جبران کند. پیشنهاد مشخصه گزارش در این زمینه اینست که صنعت بیمه هر کشور با هماهنگی سازمان دولتی مسئول بلایای طبیعی برنامه های لازم را برای مواقع وقوع غیرمترقبه تهیه نمایند.

موضوع بحث فصل نهم گزارش بیمه اتکائی است.

عدم افزایش نرخ و بالا رفتن میزان خسارات این رشته کماکان یک رشته زیان‌ده محسوب می‌شود عوامل محدود کننده باعث شده که شرکتها نتوانند ساختار مناسبی برای تشکیل ذخایر خود تدارک ببینند وجود مقررات سرمایه‌گذاری اجباری از یک طرف و نبودن بازار متنوع برای جذب سرمایه‌گذاری از طرف دیگر وخامت اوضاع را در کشورهای در حال توسعه وخیم‌تر کرده‌است.

در رابطه با موضوع مهم مدیریت ریسک و صدور بیمه‌نامه براساس پی.ام.ال (حداکثر خسارت احتمالی) گزارش اضافه می‌کند عدم تعادل اساسی بین پیچیدگی‌های ریسکهای بزرگ از یک طرف و فقدان اطلاعات فنی قابل دسترس از طرف دیگر موجب نیاز بیمه‌اتکائی در سطح بالائی است بنابراین صدور بیمه‌نامه براساس پی.ام.ال ضروری است ولی برای محاسبه پی.ام.ال وجود اطلاعات فنی دقیق از ریسک مورد بیمه و کارشناس متخصص با تجربه که بتواند با توجه به عوامل مؤثر در محاسبه پی.ام.ال آنرا محاسبه نماید لازم است. متأسفانه کشورهای در حال توسعه فاقد ابزار، اطلاعات و متخصص واجد شرایط برای محاسبه پی.ام.ال هستند به موجب گزارش آنکتاب در بسیاری از کشورهای در حال توسعه پی.ام.ال اصلاً مفهومی ندارد و کسی با این عنوان آشنا نیست، بهر حال برای حل این مشکل گزارش پیشنهاد می‌کند که تمام کشورهای در حال توسعه باید با تجهیز خود به کارشناسان متخصص و اطلاعات فنی لازم بتوانند به تدریج بازار بیمه خود را به طرف صدور بیمه‌نامه براساس پی.ام.ال سوق دهند تنها از این طریق است که می‌توانند در این شرایط بحرانی بازار بیمه‌اتکائی بین‌المللی ظرفیت نگهداری خود را افزایش دهند. مؤسسات بیمه کشورهای در حال توسعه در غالب اوقات قراردادهای اتکائی نسبی خود را یکطرفه نزد بیمه‌گران اتکائی پلاسه می‌کنند اگرچه افزایش کارمزدی که از این طریق نصیبشان می‌شود قابل توجه است ولی این افزایش کارمزد منافع کوتاه‌مدت است. برای درازمدت باید شرکت‌های بیمه مبادله بیمه اتکائی متقابل را با بیمه‌گران اتکائی اساس فعالیت

گزارش می‌گوید اگرچه پایه و اساس بیمه اتکائی بین‌المللی تغییر فاحشی را از خود نشان نمی‌دهد ولی صنعت بیمه کشورهای در حال توسعه در امر بیمه اتکائی تحت فشار شدیدی قرار گرفته است براساس آمارهای موجود بین سالهای ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۱ لویدر ضرری حدود ۸/۶ میلیارد دلار داشته‌است. بجز آلمان بازارهای بیمه آمریکا، کانادا، ژاپن، فرانسه، ایتالیا، هلند و سوئیس زیان‌هنگفتی را از صادره‌های خود در درازمدت متحمل شده‌اند. زیان ناشی از صادره‌ها به مفهوم عدم سوددهی کل فعالیت مؤسسات بیمه نیست اغلب شرکتهای بیمه و بیمه‌اتکائی سود سرشاری از عملیات سرمایه‌گذاری خود دارند. به دلیل تجربه بد خسارتی بازارهای بیمه جهانی اکنون نرخها به شدت افزایش یافته، فرانشیز و سهم بیمه‌گذاران از خسارت بالا رفته‌است و ضمناً مؤسسات بیمه در ارزیابی و قبول ریسکهای بیمه‌ای با احتیاط بیشتری عمل می‌کنند. پیش‌بینی می‌شود در سال ۱۹۹۳ و سالهای بعد افزایش نرخ و تغییر شرایط قراردادها کماکان حتی با شدت بیشتر ادامه داشته باشد.

به چند دلیل تقاضا برای بیمه اتکائی از بازارهای بیمه اتکائی بین‌المللی از طرف بیمه‌گران کشورهای در حال توسعه بسیار بالا است. یکی از دلایل مهم پائین بودن سرمایه و ذخایر فنی شرکتهای بیمه کوچک کشورهای در حال توسعه است که موجب می‌شود ظرفیت نگهداری ناچیزی داشته باشند دلیل دیگر نداشتن درآمد سرمایه‌گذاری است در حالیکه در کشورهای توسعه یافته قسمت اعظم درآمد بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکائی از سرمایه‌گذاری‌های عظیم منابع مالی آنها تأمین می‌شود. برای بیمه‌گران کشورهای در حال توسعه نه فرصتهای مهم سرمایه‌گذاری وجود دارد و نه آنها ذخایر قابل توجه برای سرمایه‌گذاری دارند حتی دهها سال فعالیت نتوانسته آنها را در موقعیت خوب سرمایه‌گذاری قرار دهد. بنابراین آنها فقط به نتیجه عملیات فنی نگاه دوخته‌اند. زیان دادن عملیات فنی و ترس از خسارات فاجعه‌آمیز بیمه‌گران کشورهای در حال توسعه را در موقعیت ضعیفی قرار داده‌است. گزارش اضافه می‌کند بیمه اتومبیل به دلیل

تعمیر و جایگزینی آنها احتیاجی به وارد کردن کالا و خدمات از خارج نیست در بازار داخلی امکان پذیر است. قسمت اعظم ریسکهائی نظیر بیمه حوادث انفرادی و بیمه شخص ثالث اتومبیل را براحتی می توان نزد مؤسسات بیمه و بیمه گران اتکنائی محلی بیمه اتکنائی کرد.

امنیت بیمه اتکنائی (لیست بیمه گران اتکنائی) که اخیراً اهمیت قابل توجهی پیدا کرده یکی دیگر از مشکلات بیمه گران و گذارنده است که موجب شده بیمه گران نتوانند به موقع خسارات سهم بیمه گران اتکنائی جمع آوری نمایند دلیل آن گاهی اوقات ناشی از اختلافات بیمه گران و گذارنده با بیمه گران اتکنائی از نقطه نظر مسائل فنی و حقوقی قراردادها است افزایش روزافزون تعداد بیمه گران اتکنائی که از نظر مالی قدرت و توانائی اجرایی تعهدات خود را ندارند از یک طرف و ضعف بنیه مالی بیمه گران و گذارنده کشورهای در حال توسعه از طرف دیگر این موضوع را در درجه اول اهمیت بیمه اتکنائی قرار داده است زیرا بیمه گران و گذارنده مادامی که سهم بیمه گران اتکنائی از خسارات را جمع آوری نکنند در آن درجه از قدرت مالی قرار ندارند که خسارات مشتریان خود را به موقع پرداخت کنند. اگرچه هنوز بیمه گران اتکنائی بازار لندن و اروپا سعی دارند که سهم خود از خسارات را به موقع تسویه نمایند ولی کلاً این مشکل در بازارهای بیمه اتکنائی بطور حاد مطرح می باشد. به همین منظور در اغلب بازارهای بیمه ای بیمه گران در فکر تدارک شیوه های خاصی برای حل این مشکل هستند. گرفتاری فوق الذکر موجب شده مؤسسات بیمه کشورهای در حال توسعه تحت فشار شدید قرار گیرند. در این راستا آنکتاد در گزارش خود پیشنهاد می کند بعنوان یک اصل کلی مؤسسات بیمه این کشورها براساس یک برنامه ریزی درازمدت در انتخاب بیمه گران اتکنائی طرف معامله خود دقت لازم را بکار ببرند و از عقد قرارداد با بیمه گران اتکنائی ضعیف و گمنام خودداری ورزند. علیرغم ضعفهائی که در پلاسه کردن قراردادهای اتکنائی کشورهای در حال توسعه وجود دارد این بازارها کماکان از بازارهای سودده اتکنائی

خود قرار دهند. بیمه های اتکنائی اختیاری کشورهای در حال توسعه معمولاً سودآور است. هر دو شرکت بیمه اتکنائی آفریقا^۵ و آسیا^۶ از عملیات بیمه اتکنائی اختیاری کشورهای در حال توسعه سود می برند. گزارش آنکتاد مطلب جالبی بیان می کند و آن اینکه اگرچه نرخ حق بیمه مستقیم انواع ریسکه های بیمه اموال و تعرفه های نرخ بجز رشته اتومبیل که بین نرخ بازارها و تجربه خسارات فاصله عمیقی وجود دارد بسیار خوب بود و نتیجه فعالیت شرکتهای بیمه کشورهای در حال توسعه سودآور است ولی ورود دلانان، مشاوران بیمه به بازار بیمه اکثریت کشورهای در حال توسعه موجب فساد و از هم گسیختگی حق بیمه و نرخ تعرفه ها شده است.

یکی از مشکلاتی که بیمه گران کشورهای در حال توسعه برای پلاسه کردن قراردادهای اتکنائی خود با آن مواجه هستند طبق گزارش آنکتاد پیشگیری از خسارات است. خسارات بدرستی و با دقت ارزیابی نمی شوند. سیستم ارزیابی اغلب نا کافی و مدارک ناقص است. پرداخت خسارات با تأخیر همراه بوده و به تبع آن صورتحساب بیمه گران اتکنائی به موقع تهیه نمی شود و بیمه گران اتکنائی اغلب از کمی میزان و بهره پرداختی بابت سپرده ها شکایت دارند. تأخیر در پرداخت مانده حساب و طلب بیمه گران اتکنائی نیز یکی دیگر از مشکلات بیمه اتکنائی کشورهای در حال توسعه است. زیرا کاهش نرخ ارز به ضرر بیمه گر اتکنائی طلبکار تمام می شود مشکلات فوق الذکر مستقیماً روی نرخ پوششهای اتکنائی تأثیر گذاشته و آنرا افزایش می دهد. برنامه ریزی از قبل هم یک استراتژی مناسبی نیست و برای درازمدت و تحولات آینده صنعت بیمه مفید واقع نمی شود. گزارش پیشنهاد تقویت بنیه مالی مؤسسات بیمه را می کند این تقویت براساس سیاستهای دولت می تواند از طریق افزایش سرمایه شرکتهای بیمه یا افزایش سود و ذخایر باشد و یا اینکه از طریق ادغام و یکی شدن عملی شود در آنصورت ظرفیت نگهداری بازار بیمه بطور اتوماتیک افزایش می یابد. از طرفی بیمه اتکنائی ریسکهائی که نیاز به تکنولوژی خارجی ندارند و برای

خود را نسبت به آن کم کرده و در عملیات اتکائی سایر منابع هم مشارکت داشته باشند اکثر بیمه گران اتکائی کشورهای در حال توسعه اخیراً قدمهای مثبتی جهت قطع وابستگی برداشته اند که باید این حرکت توسعه یافته و تداوم داشته باشد.

به موجب گزارش آنکتاد اکثریت قریب به اتفاق بیمه گران اتکائی کشورهای در حال توسعه از ریسکهای قبولی از کشورهای اروپائی و آمریکای شمالی از نقطه نظر فنی ضرر کرده اند. بیمه اتکائی اختیاری کشورهای در حال توسعه نیازمند توجه ویژه است ولی بهر حال ظرفیت بازارهای اتکائی جهان در امر بیمه اتکائی اختیاری محدود است. برای واگذاری اتکائی اختیاری در حجم زیاد دلالت می تواند نقش مؤثری داشته باشند. تغییرات نرخ ارز و اثر آن بر عملیات اتکائی مشکل دیگر کشورهای در حال توسعه است. مبادله متقابل بیمه اتکائی بین بیمه گران و بیمه گران اتکائی کمک مؤثری در افزایش سهم نگهداری این بازارها است. گزارش اشاره دارد به اینکه عدم اعتماد به همکاران و بیمه گران اتکائی کشورهای در حال توسعه موجب عدم گسترش همکاری و افزایش ظرفیت نگهداری کشورهای در حال توسعه است. براساس این دیدگاه مشاهده می شود که علیرغم وجود ظرفیت در بازارهای در حال توسعه بیمه گران آفریقائی و آسیائی و سایر کشورهای در حال توسعه ترجیح می دهند که عملیات اتکائی خود را به دیگر بازارهای اتکائی بین المللی واگذار کنند. بهر جهت از آنجائیکه پتانسیل بالائی برای مبادله بیمه اتکائی متقابل وجود دارد به منظور گسترش همکاری متقابل و استفاده از ظرفیت های موجود قاره آفریقا سازمانهای^۷ و UNYTD و UNDP نشستهای متعددی داشته اند.

وجود مقررات کنترل خروج ارز موجب گردیده که بیمه گران آفریقائی نتوانند تعهدات خود را به موقع انجام دهند به همین منظور شرکت بیمه اتکائی آفریقا و سازمان AIO در فکر ایجاد مرکزی هستند که این مرکز بتواند مکانیزمی را برای پرداخت بدهیهای طرفین تهیه نماید. برخی از کشورها مانند سنگاپور قدمهای مثبتی در جهت تأسیس مرکزی برای ایجاد

به شمار می آیند. اکنون که بازار بیمه اتکائی بین المللی شدیداً تحت فشار قرار گرفته است و اغلب بیمه گران اتکائی از عملیات فنی خود زیان می بینند و حیات خود را مدیون درآمدهای سرمایه گذاری هستند لذا تلاش خود را متوجه کشورهای در حال توسعه کرده اند بنابراین باید در انتخاب بیمه گر اتکائی دقت کافی مبذول شود. علیرغم بحرانهایی که اخیراً به بازار بیمه اتکائی ایالات متحده آمریکا وارد شد این بازار نقش عمده ای در بحران بازارهای بیمه اتکائی سنتی جهان نداشته است. ارگانهای نظارتی و کنترلی کشورهای در حال توسعه هم اکنون برای حل مشکل در تلاش تدارک مکانیزمی برای واگذاری عملیات اتکائی خود در بازارهای بین المللی می باشند.

درارتباط با نقش دلالت و بیمه گران اتکائی حرفه ای گزارش اضافه می کند از آنجائیکه هدف واگذاری بیمه اتکائی به بیمه گران اتکائی حرفه ای و بزرگ که از اعتبار بالائی برخوردارند مطرح است و واگذارنده نیز به دنبال نرخ و شرایط بهتری است دلالت بیمه اتکائی نقش عمده ای در ایجاد این ارتباط دارند دلالت اعم از کوچک و بزرگ هم اکنون در کشورهای در حال توسعه حضور دارند و در درازمدت می توانند موجب تقویت این بازارها شوند. بیمه گران اتکائی کشورهای در حال توسعه نیز چندی است برای فعالیت در بازارهای اتکائی جهانی حضور دارند ولی کماکان محدودیت ظرفیت پذیرش آنها اجازه نمی دهد که بتوانند نقش عمده ای ایفا نمایند. واگذاری اتکائی اجباری به شرکتهای بیمه اتکائی چه به موجب قانون و چه از طریق موافقت در بسیاری از کشورهای در حال توسعه هنوز تکیه گاه اصلی این شرکتهای به شمار می آید. علاوه بر واگذاری اتکائی اجباری به مؤسسات اتکائی ملی در برخی از بازارها مقرراتی هم برای واگذاری اجباری به بیمه گران اتکائی منطقه ای به چشم می خورد. بعضی از کشورها فاقد سیستم واگذاری اتکائی اجباری قانونی هستند ولی براساس برخی مقررات قادرند درصدی از عملیات بیمه اتکائی را به مؤسسات داخلی اختصاص دهند بیمه گران اتکائی که اتکائی اجباری از بازار داخلی می گیرند باید وابستگی

توسعه (AISDAC)^{۱۳} تأسیس شد گزارش آنکتاب در پایان اشاره می کند که بیمه اتکائی یکی دیگر از زمینه های همکاری بین کشورهای در حال توسعه است همکاری در زمینه بیمه های کشاورزی می تواند نقش مؤثری در جهت حمایت از طرح های منطقه ایفا نماید. زمینه دیگر همکاری بین کشورهای در حال توسعه بر گزاری دوره های آموزش فنی و حرفه ای برای تربیت نیروی انسانی ماهر و متخصص است. بهر حال فقدان هماهنگی های ضروری بین مؤسسات آموزشی کشورهای در حال توسعه به چشم می خورد. در اجلاس که توسط آنکتاب در سال ۱۹۹۰ در لیسون تشکیل شد تأسیس یک شبکه بین المللی متشکل از مؤسسات آموزشی بیمه ضروری تشخیص داده شد. گزارش آنکتاب بر ارتقاء آموزش بیمه به اشکال مختلف در سطح ملی و منطقه ای در کشورهای در حال توسعه تأکید می کند.

پاورقی

- 1) Probable Maximum Loss
- 2) (Offshore)
- 3) (Captive)
- 4) (Chlorofluoro-carbons)
- 5) (African Re)
- 6) (Asian Re)
- 7) African Insurance Organization
- 8) Eastasian Insurance Conference
- 9) Federation Interamericana de Empresasde seguros
- 10) =General Arab Insurance Federation
- 11) Third World Insurance Congress
- 12) Federation of Afro-Asian Insurers and Reinsurers
- 13) Association of Insurance Supervisory Authorities of Developing Countries

هماهنگی در پرداخت در منطقه و حتی قاره برداشته اند. در حال حاضر بیمه گران اتکائی بین المللی با تقاضای روز افزون پوشش های اتکائی برای انواع بیمه های جدید و ریسک های پیچیده از نظر فنی از بیمه گران آسیایی هستند.

فصل دهم یعنی آخرین فصل گزارش آنکتاب در مورد همکاری صنعت بیمه کشورهای در حال توسعه سخن گفته است. بیمه مشترک و بیمه اتکائی پرتفوی عظیمی متشکل از تعداد کافی از ریسک های مشابه با پراکنندگی و توزیع مناسب در سطح جغرافیائی وسیع جزو لاینفک سیستم بیمه ای کشورهای در حال توسعه است. در این زمینه در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ حرکاتی برای ایجاد و تسهیل همکاری بین بازارهای بیمه کشورهای در حال توسعه انجام پذیرفته است. برخی از این اقدامات در زمینه نظارت و کنترل و برخی نیز در زمینه بیمه های مستقیم و اتکائی بوده است. هدف از تأسیس سازمان های منطقه ای و ناحیه ای در این رابطه تغذیه و تبادل اطلاعات فنی بین اعضاء و ایجاد محوری برای ایجاد هماهنگی و همکاری بین یکدیگر می باشد. گزارش آنکتاب در این راستا از سازمان های زیر نام می برد.

- ۱ - سازمان بیمه آفریقا (AIO) برای آفریقا
- ۲ - کنفرانس بیمه شرق آسیا (EAIC)^۸
- ۳ - فدراسیون بیمه آمریکای لاتین (FIDES)^۹
- ۴ - فدراسیون عمومی بیمه عرب (GAIF)^{۱۰}
- ۵ - کنگره بیمه جهان سوم (TWIC)^{۱۱}
- ۶ - فدراسیون بیمه گران و بیمه گران اتکائی آسیائی و آفریقا (FAIR)^{۱۲}

به منظور بسط همکاری بین کشورهای آمریکای لاتین و آفریقا این کشورها اقدام به تأسیس سازمان نظارتی منطقه ای مشترک نموده اند و در آسیا سازمان درون منطقه ای نظارتی بنام ASEAN تأسیس شده و بالاخره به موجب مصوبه دومین کنگره بیمه جهان سوم (TWIC) سازمان نظارت بیمه ای کشورهای در حال